

Tomasz Kowalak, *Integracja rynków kapitałowych w Unii Europejskiej*, Wydawnictwo Twigger, Warszawa 2006, ss. 349.

Pracę dra Tomasza Kowalaka pt. *Integracja rynków kapitałowych w Unii Europejskiej* przeczytałem z dużym zainteresowaniem z co najmniej trzech powodów:

– istnieje potrzeba ciągłego badania i monitorowania globalizacji gospodarki światowej, w tym zwłaszcza postępującego procesu integracji gospodarczej w Europie. Globalizacji, ale również w znacznym zakresie integracji gospodarczej, jako kategorii, nie sposób bowiem poddać prostym i utartym schematom analitycznym czy też klasyfikacjom. Stale się one dokonują i wydaje się, że nie da się ich zatrzymać. Ich konsekwencje nie są przecież do końca przewidywalne, zwłaszcza w długim okresie;

– pogłębia się wzrost znaczenia rynków kapitałowych jako miejsca pozyskiwania i lokowania kapitału. W efekcie rynek kapitałowy w coraz większym stopniu staje się ważnym elementem systemu gospodarczego, wpływającym na proces rozwoju ekonomicznego przedsiębiorstw, poszczególnych krajów, a w przypadku UE – grupy państw;

– w pracy podjęto analizę konkretnego przypadku – rynku kapitałowego na przykładzie 15 rynków akcji państw, które wchodziły w skład Unii Europejskiej przed 1 maja 2004 r. Takie rozwiązanie jest ze wszech miar korzystne z punktu widzenia rezultatów badania ekonomicznego. Pozwala bowiem opierać się na konkretnych danych statystycznych i faktach.

Uwzględniając wszystkie wyżej poruszone argumenty, należy uznać wybór tematu pracy dra T. Kowalaka za nader słuszny, bardzo interesujący i charakteryzujący się dużą oryginalnością. Co więcej, Autor zajął się wyjaśnianiem zjawisk gospodarczych relatywnie nowych, a właśnie te powinny być głównym przedmiotem badań ekonomistów. Nie jestem zresztą w tym poglądzie odosobniony. Zdanie to podzielili także naukowcy, którzy zdecydowali o przyznaniu przez Departament Badań Naukowych Ministerstwa Nauk i Informatyzacji finansowego wsparcia dla realizacji projektu badawczego (nr 1 H02C 071 28) w ramach grantu promotorskiego „Integracja rynków kapitałowych w świetle warunków jednolitego rynku europejskiego”.

Dr Tomasz Kowalak za cel pracy przyjął „wskazanie, w jakim zakresie swobody zintegrowanego rynku są zapewnione, a tym samym, jak w obszarze rynków kapitałowych realizowana jest idea jednolitego rynku europejskiego”. Tak postawiony cel pracy zdeterminował jej strukturę, którą uznaję za logiczną i spójną, podobnie jak wewnętrzną budowę poszczególnych rozdziałów. Praca ma charakter studium teoretyczno-empirycznego i składa się ze wstępu, pięciu rozdziałów i zakończenia.

Rozdział I poświęcono integracji gospodarczej oraz integracji rynków kapitałowych. Zaprezentowano podstawowe pojęcia dotyczące integracji oraz metody pomiaru wykorzystywane do określania przebiegu i stopnia integracji rynków kapitałowych. Wskazano też na najważniejsze przesłanki procesu integracji tych rynków, w tym przede wszystkim liberalizację, deregulację i rozwój nowoczesnych technologii.

W rozdziale II przedstawiono genezę i rozwój oraz podstawowe założenia jednolitego rynku europejskiego. Kluczową część rozdziału stanowi koncepcja zintegrowanego rynku kapitałowego w UE, opierająca się na trzech swobodach – świadczenia usług finansowych, inwestowania oraz pozyskiwania kapitału.

W rozdziale III uwagę skoncentrowano na różnych aspektach funkcjonowania rynków kapitałowych w UE na przykładzie rynków akcji. Dokonano również analizy otoczenia prawnego, organizacji nadzoru oraz elementów infrastruktury rynków akcji.

Rozdział IV poświęcono ocenie stopnia spełniania założeń zintegrowanego rynku kapitałowego na przykładzie rynków akcji. Analizę przeprowadzono zgodnie z przyjętymi w rozdziale II minimalnymi warunkami zapewnienia poszczególnych swobód.

W rozdziale V omówiono najważniejsze bariery integracji rynków kapitałowych. Przedstawiono także możliwości ich przewyżczenia oraz uwarunkowania dalszego przebiegu procesów integracyjnych na rynkach kapitałowych w UE.

Rozważania w pracy oparto na rzetelnych, szerokich studiach literaturowych, w tym wielu pozycjach w języku angielskim. Autor bardzo często korzystał z dokumentów, raportów i materiałów źródłowych publikowanych przez renomowane instytucje finansowe, m.in. Europejski Bank Centralny, Międzynarodowy Fundusz Walutowy, Bank Światowy, Europejską Federację Giełd

Papierów Wartościowych, Światową Federację Geld. W rezultacie praca dra T. Kowalaka stanowi aktualną prezentację na temat integracji rynków kapitałowych w Unii Europejskiej, z wykorzystaniem najnowszej literatury przedmiotu, co znacznie podnosi jej wartość. Praca napisana jest też ładnym, komunikatywnym językiem.

Dr T. Kowalak podjął udaną próbę oceny stopnia integracji rynków kapitałowych w Unii Europejskiej. Jego praca posiada istotny walor poznawczy. Zawiera wszechstronny i kompleksowy opis badanego fragmentu rzeczywistości gospodarczej poddanego gruntownej analizie naukowej. Autor wykazał się bardzo dobrą znajomością badanych problemów, w tym w szczególności rynków akcji w Unii Europejskiej. Do zalet tej publikacji należy zaliczyć także prawidłowe uchwycenie kluczowych aspektów analizowanej problematyki oraz właściwe zachowanie proporcji omawianych kwestii. Autorowi nie jest obce interdyscyplinarne podejście do analizowanych zagadnień, tak ważne w dobie dokonującej się globalizacji. Nie ograniczył się zatem do korzystania z wiedzy ekonomicznej, ale wykazał się dobrą znajomością zagadnień z zakresu nauk prawnych i politologicznych. Na uwagę zasługuje również imponująca ilość przypisów (ogółem 719) stosowanych często w formie interesujących i uzupełniających komentarzy. Jeszcze większe uznanie budzi zawartość tabel i schematów, które porządkują badaną problematykę i ułatwiają percepcję. Większość z nich stanowi ciekawe i rozbudowane opracowania własne.

W rezultacie otrzymaliśmy pracę bardzo wartościową i interesującą. Należy pogratulować kierownictwu Wydawnictwa „Twigger”, że zdecydowało się na jej opublikowanie.

Przemysław Deszczyński

Witold Staniewicz, *Deflacja polska w latach 1929-1936*, Ibidem, Łódź 2003, ss. 183.

Książka Witolda Staniewicza¹ jest jedną z niewielu na polskim rynku publikacji poruszających problematykę zjawiska deflacji. Celem opracowania było zbadanie i ocena polityki gospodarczej (określanej przez Autora mianem polityki deflacyjnej) prowadzonej w Polsce w okresie Wielkiego Kryzysu. Okres ten jest najlepszym przykładem doświadczeń deflacyjnych zarówno w Polsce, jak i na całym świecie. Recenzowana praca stanowi bogate źródło wiedzy na temat tego zjawiska oraz umożliwia porównania ze współczesną rzeczywistością.

Praca składa się z sześciu części (uwag wstępnych i pięciu rozdziałów), które stanowią niezwykle logiczną i przejrzystą całość. Zawiera czternaście tabel. Posiada bardzo bogatą i cenną bibliografię składającą się z pięciu części (łącznie około 250 pozycji zarówno w języku polskim, jak i językach obcych), z których najciekawsze to: źródła archiwalne i rękopiśmiennicze oraz pamiętniki, wspomnienia, relacje.

Na początku pierwszej części – uwag wstępnych – Autor zacytował szwedzkiego publicystę Victora Vinde w celu przedstawienia przyczyn klęski Francji w 1940 r. Następnie porównał je do sytuacji Polski w okresie Wielkiego Kryzysu. Już w tym miejscu wymienił przesłanki kryzysu w latach

¹ Autor książki żył w latach 1887-1966. Był wybitnym polskim profesorem i działaczem politycznym (np. sprawował stanowisko ministra reform rolnych w latach 1926-1930, kolejno w rządach K. Bartla, J. Piłsudskiego i K. Świtalskiego). *Deflację polską* napisał na przełomie lat 40. i 50. XX w. Jednak ze względu na szkyany, jakim poddawany był w tamtym czasie (np. przebywał w więzieniu od jesieni 1949 do kwietnia następnego roku), opracowanie nie zostało opublikowane, z wyjątkiem streszczenia zamieszczonego w sprawozdaniach Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk w 1955 r. W formie maszynopisu, z odręcznie naniesionymi poprawkami i uzupełnieniami, tekst był przechowywany przez syna Autora – Restytuta W. Staniewicza. Po ponad pięćdziesięciu latach ujrzał światło dzienne. Obszerna biografia Autora została przedstawiona we wstępie recenzowanego opracowania. Należy dodatkowo podkreślić, że wstęp pracy i jej opracowanie zostały przygotowane przez K. Badiaka i M. Łape.